

Empowered lives.
Resilient nations.

BÁO CÁO TÓM TẮT DÀNH CHO VIỆT NAM

Tháng 11 năm 2018

Hiệp ước Marrakesh nhằm tạo điều kiện tiếp cận các tác phẩm đã công bố cho người không có khả năng đọc chữ in vì mục tiêu phát triển toàn diện, công bằng và bền vững

THÔNG điệp CHÍNH

- *Hiệp ước Marrakesh nhằm tạo điều kiện tiếp cận các tác phẩm đã công bố cho người mù, người kém mắt hoặc người không có khả năng đọc chữ in cung cấp khung pháp lý cho phép tạo, phân phối và trao đổi xuyên biên giới các tác phẩm ở định dạng dễ tiếp cận, ví dụ như chữ nổi, âm thanh, sách điện tử hoặc bản in chữ lớn dành cho người không có khả năng đọc chữ in.*
- Người không có khả năng đọc chữ in không thể tiếp nhận tri thức một cách hiệu quả từ các tài liệu in theo cách thông thường (ví dụ: không thể xem/đọc văn bản, cầm sách hoặc lật trang). Do đó, cần có các định dạng dễ tiếp cận, mà những định dạng này thường không có sẵn, đặc biệt là ở các nước đang phát triển.
- Tình trạng thiếu định dạng dễ tiếp cận sẽ hạn chế quyền tiếp cận tri thức cơ bản của con người, kéo theo nhiều hậu quả nghiêm trọng về phát triển. Vấn đề này ngăn cản người không có khả năng đọc chữ in phát huy tối đa tiềm năng con người của mình, cũng như tham gia vào hoạt động giáo dục, thị trường lao động và các hoạt động văn hóa một cách hiệu quả, dẫn đến tình trạng nghèo đói, bị đẩy ra ngoài lề xã hội và cách ly xã hội.
- Việt Nam vẫn chưa gia nhập Hiệp ước Marrakesh. Pháp luật Việt Nam hiện đã có quy định về bản quyền (Luật Sở hữu trí tuệ) cho phép đề ra ngoại lệ cụ thể về quyền lợi dành cho người khiếm thị. Tuy nhiên, phạm vi của bộ luật này cần được mở rộng để phù hợp và hưởng lợi đầy đủ từ Hiệp ước Marrakesh.
- Hiệp ước Marrakesh là văn kiện pháp luật hiệu quả có khả năng thúc đẩy việc thực hiện Công ước Liên Hiệp Quốc về quyền của người khuyết tật (CRPD) được Việt Nam phê chuẩn vào năm 2015.

GIỚI THIỆU

Theo ước tính của Hiệp hội người mù Thế giới, chưa đến 10 phần trăm sách đã công bố được sản xuất ở định dạng dễ tiếp cận như chữ nổi, âm thanh, sách điện tử hoặc tài liệu có chữ in lớn. Ở các nước đang phát triển, tỉ lệ này dưới 1%.¹ Việc thiếu cách tiếp cận các tác phẩm đã công bố ở định dạng dễ tiếp cận công bằng, kịp thời và với chi phí phải chăng, gọi là “khan hiếm sách”, đã ngăn cản hàng triệu người không có khả năng đọc chữ in trên khắp thế giới phát huy tối đa tiềm năng và cơ hội phát triển con người.

Không có khả năng đọc chữ in có thể là hậu quả của các loại khuyết tật thị giác như mù và nhìn kém, các loại khuyết tật về phát triển và học hỏi như chứng khó đọc và tự kỷ, hoặc các loại khuyết tật về thể chất như bệnh Parkinson và liệt. Người không có khả năng đọc chữ in không thể tiếp nhận thông tin một cách hiệu quả từ các tài liệu in theo cách thông thường - ví dụ: họ không thể đọc văn bản, cầm sách hoặc lật trang. Do đó, cần có định dạng dễ tiếp cận.

Tình trạng khan hiếm sách có thể ngăn cản người không có khả năng đọc chữ in tiếp cận hoạt động giáo dục, việc làm, chăm sóc sức khỏe, văn hóa cũng như hầu hết mọi khía cạnh của các hoạt động chính trị, kinh tế và xã hội.

Ví dụ: việc thiếu sách giáo khoa ở định dạng dễ tiếp cận có thể ngăn cản trẻ em bị mù, kém mắt hoặc không có khả năng đọc chữ in tiếp nhận nền giáo dục đầy đủ. Vấn đề này có thể ảnh hưởng đáng kể đến công việc tương lai cũng như tiềm năng thu nhập của các em. Hậu quả là, theo Hiệp hội người mù Thế giới, trung bình trên 75 phần trăm người mù và kém mắt ở độ tuổi lao động đang thất nghiệp.

Tất cả các yếu tố này góp phần làm cho tỷ lệ người khuyết tật nghèo đói cao- ước tính tỉ lệ người khuyết tật nghèo đói chiếm trên 80%.²

Theo Tổ chức Y tế Thế giới (WHO) và báo cáo của Ngân hàng Thế giới,³ ước tính trên thế giới có khoảng 1 tỷ người khuyết tật, trong đó có người khiếm thị, và 80 phần trăm trong số họ sống ở các nước đang phát triển.⁴ Do đó, cách thức giải quyết vấn đề khuyết tật của quốc gia sẽ có tác động đáng kể lên việc xây dựng thành công xã hội hòa nhập và bền vững theo Chương trình nghị sự 2030 vì Sự phát triển bền vững và các Mục tiêu Phát triển Bền vững (SDG) với nguyên tắc chủ đạo là “không để ai bị bỏ lại phía sau” và “tiếp cận những đối tượng khó khăn nhất trước”.

HIỆP ƯỚC MARRAKESH

Các chương ngại về pháp lý trong việc tạo và phân phối các tác phẩm đã công bố ở các định dạng dễ tiếp cận và trao đổi xuyên biên giới đã góp phần gây nên tình trạng khan hiếm sách cho người không có khả năng đọc chữ in. Ví dụ: không thể chia sẻ định dạng dễ tiếp cận của một quyển sách phổ biến dành cho người không có khả năng đọc chữ in ở Quốc gia A với các tổ chức hoặc thư viện dành cho người mù, người không có khả năng đọc chữ in ở Quốc gia B, do thiếu khung pháp lý hợp pháp hóa hoạt động trao đổi giữa các quốc gia này.

Kết quả là, chính định dạng dễ tiếp cận đó phải được sản xuất lại ở Quốc gia B, dẫn đến tình trạng trùng lặp về nguồn lực và tài nguyên. Điều này sẽ khiến chi phí sản xuất rất cao, trở thành rào cản để sản xuất chúng.

Vào tháng Sáu năm 2013, các thành viên của Tổ chức Sở hữu Trí tuệ Thế giới (WIPO), một cơ quan của LHQ, đã cùng nhau ký kết Hiệp ước Marrakesh, với mục tiêu loại bỏ

1 Hiệp hội người mù Thế giới (2016). Hàng triệu người bị từ chối khả năng tiếp cận sách và tài liệu in - Thông cáo báo chí của WBU dành cho Ngày Sách và Bản quyền Thế giới. Địa chỉ: <http://www.worldblindunion.org/English/news/Pages/Millions-of-People-are-Denied-Access-to-.aspx>

2 Đoạn 23 của Chương trình nghị sự 2030 vì sự phát triển bền vững. https://www.un.org/pga/wp-content/uploads/sites/3/2015/08/120815_outcome-document-of-Summit-for-adoption-of-the-post-2015-development-agenda.pdf

3 WHO và Ngân hàng Thế giới (2011). Báo cáo thế giới về Người khuyết tật.

4 Ngân hàng Thế giới (2016). Báo cáo phát triển thế giới năm 2016.

các chương ngại về bản quyền.⁵ Hiệp ước Marrakesh bắt đầu có hiệu lực vào ngày 30 tháng Chín năm 2016. Tính đến tháng 10 năm 2018, có 45 Bên Ký kết Hiệp ước, bao gồm 70 quốc gia.⁶

Hiệp ước Marrakesh vừa hợp pháp hóa và tạo điều kiện thuận lợi cho việc sản xuất và chia sẻ các định dạng dễ tiếp cận trong và giữa các nước để người không có khả năng đọc chữ in có thể sử dụng, đồng thời tạo ra sự cân bằng trong công tác bảo vệ quyền tác giả và bảo vệ lợi ích chung.

Hiệp ước Marrakesh giải quyết tình huống này bằng cách cho phép các đối tượng được gọi là “tổ chức được ủy quyền”, ví dụ như các tổ chức và thư viện dành cho người mù, tập hợp các tác phẩm ở định dạng dễ tiếp cận, theo đó, giảm tình trạng trùng lặp về nguồn lực và tiết kiệm kinh phí—trong một số trường hợp là các nguồn quỹ công, từ thiện hoặc nhà tài trợ - và tăng số lượng sách có thể tiếp cận được lưu hành.

Các thư viện là đối tượng đóng vai trò then chốt trong thành công của Hiệp ước, bởi vì, trên khắp thế giới, thư viện là các nguồn cung cấp chính các tài liệu chữ nổi, âm thanh, bản in lớn và định dạng điện tử cho người mù và kém mắt. Ngoài ra, theo Hiệp ước, các tổ chức, thư viện dành cho người mù và các “tổ chức được ủy quyền” khác có thể gửi các định dạng dễ tiếp cận một cách hợp pháp đến quốc gia khác.

Một trong những khía cạnh quan trọng của Hiệp ước là Hiệp ước bao gồm không chỉ đối tượng người mù hoặc người có thị lực kém mà còn cả người không có khả năng đọc chữ in, những người mà theo dự kiến sẽ tăng lên về số lượng do sự thay đổi trong phân bố dân cư và do bệnh tật, được nhấn mạnh trong phần sau.

Việc phê chuẩn hoặc tham gia Hiệp ước Marrakesh sẽ đòi hỏi luật bản quyền quốc gia phải có những thay đổi nhất định để tuân thủ yêu cầu của Hiệp ước. Hiệp ước Marrakesh có nhiều điều khoản tùy chọn như yêu cầu về cung cấp thương mại và yêu cầu về bồi hoàn. Hiệp hội người mù Thế giới khuyến cáo rằng các quốc gia nên tránh đưa vào áp dụng các điều khoản tùy chọn này do các điều khoản này mâu thuẫn với các mục tiêu tổng thể của Hiệp ước.⁷

Tùy chọn cung cấp thương mại nghiêm cấm tạo phiên bản có thể tiếp cận nếu tác phẩm có thể tiếp cận đang lưu hành trên thị trường. Tùy chọn bồi hoàn đòi hỏi phải thanh toán cho việc tạo, phân phối hoặc cung cấp định dạng dễ tiếp cận, về cơ bản, nghĩa là phải trả tiền gấp đôi cho việc sử dụng tác phẩm - một hình thức thuế đánh vào quyền đọc. Bởi vì tác phẩm đã được mua hoặc có được bằng cách thức hợp pháp khác, phiên bản có thể tiếp cận được tạo ra chỉ nhằm một mục đích duy nhất là đem lại quyền tiếp cận bình đẳng tác phẩm và hoạt động này được thực hiện trên cơ sở phi lợi nhuận.⁸

BỐI CẢNH VIỆT NAM

Dù Việt Nam đã tham gia Công ước Liên Hiệp Quốc về quyền của người khuyết tật (CRPD) và phê chuẩn vào năm 2015,⁹ Việt Nam vẫn chưa trở thành Bên Ký kết Hiệp ước Marrakesh. Theo Thống kê mới nhất (được thực hiện vào năm 2009), 7,8% dân số từ 5 tuổi trở lên là người khuyết tật. Trong đó, khuyết tật thị giác là một trong những loại

5 Hãy xem trang web của Tổ chức Sở hữu Trí tuệ Thế giới (WIPO) để biết thêm chi tiết. <http://www.wipo.int/treaties/en/ip/marrakesh/>

6 Hãy truy cập trang web WIPO bên trên để xem danh sách cập nhật các Bên Ký kết.

7 Helfer L. R và đồng sự. (2016). Hướng dẫn về Hiệp ước Marrakesh của Hiệp hội người mù thế giới: Tạo điều kiện tiếp cận sách cho các cá nhân không có khả năng đọc chữ in. Oxford University Press.

8 Hãy tham khảo phần Các câu hỏi thường gặp về Hiệp ước Marrakesh. Địa chỉ: <http://www.eifl.net/resources/implementation-marrakesh-treaty-eifl-faqs>.

9 Hãy tham khảo Thư viện Hiệp ước của LHQ. Địa chỉ: https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=IV-15&chapter=4&clang=_en

khuyết tật phổ biến nhất,¹⁰ chiếm 14%.¹¹ Hiện tại, ước tính Việt Nam có khoảng 7 triệu người khuyết tật, trong đó có trên 1 triệu người mù hoặc kém mắt.¹²

Cải thiện việc tiếp cận các tác phẩm đã công bố bằng các định dạng dễ tiếp cận sẽ ngày càng trở thành vấn đề quan trọng tại Việt Nam. Thứ nhất, theo dự báo, số lượng người mù, kém mắt hoặc không có khả năng đọc chữ in sẽ tăng hơn nữa trong các thập kỷ tới. Dân số Việt Nam đang già đi nhanh chóng, nhiều khả năng sẽ tăng số lượng người cao tuổi có thị lực kém và không có khả năng đọc chữ in. Từ năm 2014 đến 2049, số lượng người cao tuổi (trên 60 tuổi) dự báo sẽ tăng gấp ba lần, từ 9,4 triệu lên 26,9 triệu.¹³

Thứ hai, các bệnh không truyền nhiễm có khả năng gây thị lực kém và vấn đề không có khả năng đọc chữ in đang tăng lên với tốc độ đáng báo động, trong đó có đột quỵ (gây liệt) và tiểu đường (có thể gây mù hoặc kém mắt). Ví dụ: theo WHO, bệnh tiểu đường đã tăng gần gấp đôi trong 10 năm qua ở Việt Nam.¹⁴

Thứ ba, khi tham gia CRPD, Việt Nam cam kết và có nghĩa vụ tạo ra môi trường xã hội hòa nhập dành cho người khuyết tật. Cải thiện khả năng tiếp cận cho người khuyết tật, bao gồm tiếp cận thông tin và tri thức, là yếu tố thiết yếu để xây dựng xã hội hòa nhập đối với người khuyết tật và thi hành các quyền cơ bản được nêu trong CRPD. Hơn nữa, cải thiện khả năng tiếp cận tri thức có thể góp phần giảm tỷ lệ đói nghèo cao (22,3%) trong số 73.000 thành viên của Hội Người mù Việt Nam, vốn cao hơn gần bốn lần so với tỷ lệ đói nghèo quốc gia là 5,8%.¹⁵

Quyền tiếp cận thông tin, tri thức và giáo dục được quy định rõ ràng trong Luật Người khuyết tật Việt Nam, trong đó, quyền tiếp cận được định nghĩa là bảo đảm rằng người khuyết tật có quyền tiếp cận và “sử dụng được công trình công cộng, phương tiện giao thông, công nghệ thông tin, dịch vụ văn hóa, thể thao, du lịch và dịch vụ khác phù hợp để có thể hòa nhập cộng đồng.”

Điều này được nhắc lại trong Kế hoạch hành động quốc gia nhằm triển khai Chương trình nghị sự 2030 vì sự phát triển bền vững được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt năm 2017,¹⁶ cũng như kế hoạch triển khai CRPD được Thủ tướng Chính phủ phê chuẩn vào năm 2016.¹⁷ Nhìn chung việc thi hành quyền tiếp cận tri thức là điều kiện cần thiết để người khuyết tật có thể hòa nhập vào xã hội, vốn là ưu tiên được đề ra trong Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm của Việt Nam, từ năm 2016 đến năm 2020.¹⁸

Pháp luật quy định về bản quyền (Luật Sở hữu trí tuệ) của Việt Nam đã đề ra ngoại lệ cụ thể cho việc “chuyển” tác phẩm sang dạng chữ nổi. Tuy nhiên, để theo đúng Hiệp ước Marrakesh, quy định này cần được mở rộng và áp dụng cho mọi định dạng dễ tiếp

10 UNFPA (2011). Người khuyết tật ở Việt Nam. Một số kết quả chủ yếu từ Tổng điều tra Dân số và Nhà ở 2009 <https://vietnam.unfpa.org/en/publications/people-disabilities-viet-nam> <https://vietnam.unfpa.org/en/publications/people-disabilities-viet-nam>

11 Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội (2009). Báo cáo Tổng kết tình hình thi hành Pháp lệnh về người tàn tật và các văn bản pháp luật liên quan. Địa chỉ: http://nccd.molisa.gov.vn/attachments/075_Baocaotongket.doc

12 Chính phủ Việt Nam (2018). Báo cáo quốc gia lần thứ nhất về công tác triển khai Công ước Liên Hiệp Quốc về quyền của người khuyết tật của Việt Nam. Địa chỉ: https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CRPD/Shared%20Documents/VNM/CRPD_C_VNM_1_8348_E.pdf

13 UNFPA (2016). Lực lượng lao động và dân số Việt Nam đang già đi. Địa chỉ: https://vietnam.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Infographic_Ageing_LaborForce_Eng.pdf

14 WHO (2016). Gánh nặng tiểu đường ngày càng tăng ở Việt Nam. Địa chỉ: http://www.wpro.who.int/vietnam/mediacentre/features/feature_world_health_day_2016_vietnam/en/

15 Tổng Cục Thống kê Việt Nam. https://www.gso.gov.vn/default_en.aspx?tabid=783

16 Chính phủ Việt Nam (2017). Kế hoạch hành động quốc gia thực hiện Chương trình nghị sự 2030 vì sự phát triển bền vững. Địa chỉ: http://www.un.org.vn/en/publications/doc_details/543-the-national-action-plan-for-the-implementation-of-the-2030-sustainable-development-agenda.html

17 Quyết định số 1100/QĐ-TTg năm 2016 về Kế hoạch thực hiện CRPD. Địa chỉ: <https://thuvienphapluat.vn/van-ban/The-thao-Y-te/Quyết-dinh-1100-QĐ-TTg-ke-hoach-thuc-hien-cong-uoc-Lien-hop-quoc-quyen-nguoi-khuyet-tat-2016-315298.aspx>

18 Chính phủ Việt Nam (2016). Kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội 5 năm, 2016-2020. Địa chỉ: <http://pub-docs.worldbank.org/en/839361477533488479/Vietnam-SEDP-2016-2020.pdf>

cận. Ngoài ra, Luật pháp cần được sửa đổi để bao gồm quyền nhập khẩu rõ ràng cho các đơn vị được ủy quyền và điều khoản xuất khẩu để tạo điều kiện cho hoạt động trao đổi xuyên biên giới các tác phẩm ở định dạng dễ tiếp cận. Luật pháp cũng phải được sửa đổi để bảo đảm rằng điều khoản liên quan đến việc chống phá dỡ các biện pháp công nghệ (Xem chú thích ở cuối trang) không làm ảnh hưởng đến người thụ hưởng tác phẩm có định dạng dễ tiếp cận. (Để biết thêm thông tin chi tiết, hãy xem phần “Quyền hiểu biết: Đánh giá pháp lý về việc phê chuẩn Hiệp ước Marrakesh cho người không có khả năng đọc chữ in ở khu vực Châu Á-Thái Bình Dương: Bản đánh giá tại Việt Nam”, được liệt kê ở cuối báo cáo tóm tắt)

THÚC ĐẨY CÔNG TÁC TRIỂN KHAI CRPD, SDG VÀ CHIẾN LƯỢC INCHEON

Hiệp ước Marrakesh là hiệp ước bản quyền đầu tiên lấy quyền con người làm nền tảng cốt lõi, có tham chiếu cụ thể đến Tuyên ngôn Quốc tế về Nhân quyền và CRPD.

Tình trạng thiếu tác phẩm đã công bố ở định dạng dễ tiếp cận rộng rãi đi ngược lại tinh thần và nghĩa vụ phát sinh từ CRPD. Do đó, Hiệp ước Marrakesh sẽ giúp các quốc gia giải quyết trực tiếp các nghĩa vụ CRPD cụ thể, ví dụ như các điều khoản liên quan đến:

- quyền tiếp cận thông tin (Điều 9);
- tự do ngôn luận (Điều 21);
- quyền học tập (Điều 24);
- quyền tham gia đời sống văn hóa (Điều 30.1.a); v
- bảo đảm “rằng luật pháp bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ không cấu thành rào cản bất hợp lý hoặc một chiều quyền tiếp cận.” (Điều 30.3)^{19,20}

Hơn nữa, Hiệp ước Marrakesh sẽ đóng góp đáng kể vào tiến độ thực hiện nhiều Mục tiêu Phát triển Bền vững, ví dụ như:

- SDG 1 (xóa nghèo)
- SDG 3 (cuộc sống khỏe mạnh và hạnh phúc cho mọi người)
- SDG 4 (giáo dục hòa nhập và công bằng)
- SDG 8 (tăng trưởng kinh tế hòa nhập và việc làm đầy đủ cho mọi người)
- SDG 10 (giảm bất bình đẳng trong mỗi quốc gia và giữa các quốc gia)
- SDG 16 (xã hội hòa nhập)
- SDG 17 (hợp tác toàn cầu vì phát triển bền vững)

Hiệp ước Marrakesh cũng sẽ giúp thúc đẩy việc triển khai Chiến lược Incheon để “Hiện thực hóa quyền” cho người khuyết tật ở Châu Á và Thái Bình Dương,²¹ một bộ mục tiêu phát triển hòa nhập khuyết tật đã thống nhất cấp khu vực, đặc biệt là Mục tiêu 3 (Tăng cường tiếp cận môi trường cơ học, giao thông công cộng, tri thức, thông tin và truyền thông) và Mục tiêu 5 (Mở rộng can thiệp sớm và giáo dục trẻ khuyết tật).

19 Hãy xem trang web của LHQ về Công ước về quyền của người khuyết tật <https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

20 Helfer L. R và đồng sự (2016). Hướng dẫn về Hiệp ước Marrakesh của Hiệp hội người mù Thế giới: Tạo điều kiện tiếp cận sách cho các cá nhân không có khả năng đọc chữ in Oxford University Press.

21 Hãy tham khảo <http://www.unescap.org/resources/incheon-strategy-%E2%80%9Cmake-right-real%E2%80%9D-persons-disabilities-asia-and-pacific>

HƯỚNG ĐI TIẾP THEO

Theo lời nói đầu của CRPD, khuyết tật là kết quả của “mối tương quan giữa người khuyết tật và rào cản về thái độ cũng như môi trường cản trở sự tham gia đầy đủ và hiệu quả trên cơ sở bình đẳng với người khác”,²² thay vì kết quả phân biệt người khuyết tật.

Phê chuẩn và triển khai Hiệp ước Marrakesh có thể sẽ giảm đáng kể các rào cản đó, đồng thời, cung cấp khung pháp lý cũng như giải trình để ủng hộ, bảo vệ và thúc đẩy quyền của người khuyết tật. Điều này sẽ tạo ra nhiều cơ hội nhằm tăng cường sự chung tay hành động vì người khuyết tật của nhiều cơ quan, tổ chức cũng như sự gắn kết về chính sách ở cấp quốc gia với các đối tác mới, ví dụ như Bộ Công thương, các phòng quyền sở hữu trí tuệ và thư viện. Điều này cũng có thể mở cánh cửa giúp chính phủ và các đối tác xã hội dân sự được hưởng lợi từ các cơ hội tìm kiếm nguồn tài trợ, hợp tác và lập kế hoạch.

Trên hết, Hiệp ước Marrakesh giúp làm sáng tỏ quyền, những thách thức và thụ hưởng của người mù, kém mắt hoặc người không có khả năng đọc chữ in, mà những điều này thường trở nên vô hình, bị hiểu sai và không được giải quyết.

THAM KHẢO

- UNDP, WBUAP (2018). *Quyển hiểu biết: Đánh giá pháp lý về việc phê chuẩn Hiệp ước Marrakesh cho người không có khả năng đọc chữ in ở khu vực Châu Á và Thái Bình Dương: Bản đánh giá tại Việt Nam. Có bản tiếng Anh và tiếng Việt, cũng như các phiên bản chữ nổi và âm thanh (tiếng Việt).*
- EIFL. Câu hỏi thường gặp về Hiệp ước Marrakesh. Địa chỉ: <http://www.eifl.net/resources/implementation-marrakesh-treaty-eifl-faqs>

Bản báo cáo tóm tắt này có định dạng dễ tiếp cận, trong đó có bản chữ nổi và âm thanh (chỉ có tiếng Việt) và bản chữ nổi điện tử.

Để biết thêm thông tin, vui lòng liên hệ:

- Bà Đinh Việt Anh, Phó Chủ tịch, Hội Người mù Việt Nam (dinhvietanh78@gmail.com)
- Ông Kazuyuki Uji, UNDP Bangkok Regional Hub (kazuyuki.uji@undp.org)
- Ông Neil Jarvis, Điều phối viên Khu vực của Hiệp ước Marrakesh phụ trách khu vực Châu Á - Thái Bình Dương, WBUAP (njarvis@blindfoundation.org.nz)

22 Lời nói đầu của Công ước Liên Hiệp Quốc về quyền của người khuyết tật (CRPD).